

Andrei NOVAC

DE MÂINE SUNTEM PĂMÂNT FIERBINTE

Antologie 2001-2021
cu ilustrații de Flavia Lupu

Editura Paralela 45

Cuprins

<i>Poezia ca tensiune interioară</i>			11
despre tine	19	balustrada de la răsărit	43
carnaval exterior	21	lovitură	44
carnaval interior	23	protest	45
oasele tale	24	înger	46
bătălii peste bătaii, morți		încercare	47
peste morți	25	însemnare	48
în felul tău	27	pas	49
față în față	28	fizionomia timpului	50
strigăt	29	scrisoare	51
spațiu și timp	30	viață	54
viață	31	traietorie	55
în anotimpul acela	32	ușurare	56
mișcări	33	metempsihoză	57
secvențe	34	geneză	58
peretele de sticlă al lumii	36	iarnă	59
intersecțiile din mijlocul		poveste	60
drumului	37	vârsta sării	61
despre serile în care cauți		rememorare	62
ceva	38	copacii	63
peretele de sticlă dintre noi	39	încercare	64
melancolie	40	inima mea	65
întoarcere	42	dragoste de toamnă	66

prezent	67	somn	104
ploaie de iarnă	68	teama	105
efemer	69	poveste de vară	106
linia orașului	70	cromatică	107
înserare	71	oră	108
vis	72	condamnarea la viață	109
intersecție	73	tăcere	110
confuzie	74	aripi și roți	112
oraș	76	aceiași	115
viața ta	77	poemul celui mai frumos	
cu urmele prin singurătate	78	om de pe pământ	116
ea	79	poem justificativ	119
neted	80	poem întreg	120
simfonia unei așteptări	81	nimic mai mult, nimic	
melancolie	83	mai puțin	121
autoportrete	84	fotografie	122
transparent	85	ca un copil	123
poveste de iarnă	86	întotdeauna	126
rescrierea stărilor	87	despre diminețile acestei	
secvență	89	lumi	127
trap	92	poem liber	128
o inimă	93	poem albastru	129
începutul lucrurilor	94	lung	130
așteptare	95	poem îngândurat	131
definiție	96	vânătoare	132
tact	97	privire	133
scrisoare de foarte departe	98	ca un final	134
îngeri citadini	99	azi	135
portret	100	poemul ca definiție	136
doar vânt și vise	101	început	137
urme	102	frumos	138
uniform	103	un fel de hartă	139

clar	140	iarba	178
o linie	141	locul meu	179
o zi de primăvară	142	sensibilități	180
scrisoare	144	prag	181
de aici, mai departe	145	b	182
aici	146	moartea, nefiresc de	
am timp	147	naturală	183
spațiu	148	traietorie	184
un poem despre toate	149	parc	185
spațiul dintre noi	150	toate au un timp	186
așa cum ești	151	rană	187
poem	152	ești	188
pumn	153	oricum	189
perspectivă	154	încerci să ghicești lumina	190
poemul meu	155	dimineată	191
acum/atunci	156	intersecție	192
simplu	157	opțiune	193
descriere	158	cu ochii deschiși	194
așa	160	despre el	195
așteptare	162	timp rupt în bucăți	197
definitiv	163	peste	198
clișeu	164	niciun spațiu înainte	
poem nescris	165	de toate șansele	199
moartea	166	umbra	200
o certitudine	167	a	201
în definitiv	168	nimic	203
regula timidității	169	păsări	204
ca un sfârșit	170	despre fluturi cotidieni	
unde te caut	171	și așteptare	206
bucăți egale	173	aceasta este	207
nu este o formă de protest	176	acest loc	208
de acum înainte	177	spațiile din care vin	209

punct fix	210	prin închisoare	247
fiecare semn	211	restul e libertate	248
păcatele, toate câte au fost,	212	din ce în ce mai aproape	249
fără mâini și fără așteptări	213	și iarăși de la capăt	250
imposibilitate	214	nu te caut	252
ultimele nostalgii	215	desen cu fiecare dintre	
tot eu	216	mâini	253
aproape nefiresc	217	și eu sunt același om	254
acasă	218	de aici punct	255
prin închisori și prin		prin timp	256
libertate	219	uit	258
o piață rotundă	221	ce a mai rămas	259
aproape târziu	223	întâlnire într-un punct fix	260
niciodată la fel	224	se întunecă	261
poveste curată de dragoste	227	o zi de iarnă	263
când trebuie să tac	228	poem rupt, făcut praf	264
prin cine trec eu	229	azi după atâta timp	265
până când se face seară	230	de aici	266
inimi la capătul coridorului	231	a pleca devreme	267
limite selective	233	au rămas din ce în ce	
ca prin lume	235	mai puțini	268
tristețe	236	trecut	269
într-o dimineață	238	destinație finală	270
din nou prin închisori,		definiție	271
din nou prin libertate	239	morminte vii	272
scurt cântec rupt	241	zile	273
dimineață permanentă	243	cu mâinile pe libertate	274
o stradă cu sens unic	246	sfârșit	275
<i>Biografii</i>			278

Poezia ca tensiune interioară

„Eu nu scriu neapărat *altfel*, ci *despre altceva* decât literatura română de azi“, îi mărturisea în anii 1980, într-o epistolă, Ion D. Sîrbu lui Virgil Nemoianu. Prin această observație, „exilatul interior“ de la Craiova îi explica exilatului de la Washington condiția literaturii sale. Care, fără a fi marginală sau ocolită de receptare, nu se bucura, totuși, în epocă de voga critică de care beneficiau atât senatorii de drept ai generației șaizeci – de la Nichita Stănescu și Marin Sorescu la Dumitru Radu Popescu și Fănuș Neagu –, cât mai ales optzeciștii și tehnicile lor de natură postmodernă, cel puțin ca realizare, dacă nu și ca intenție.

Nu alta este astăzi condiția poeziei lui Andrei Novac în cadrul promoției sale poetice. Nu este neapărat scrisă „*altfel*“ – deși discursul său nu se reduce la așa-zisul „minimalism“ de care fac caz „pontifii“ autoprocamați ai „douămiismului“ –, dar mizele ei sunt altele. Aceasta explică în mare măsură dificultatea arondării sale critice, într-un moment literar în care necesara succesiune de generații s-a transformat, din păcate, într-o păruială publicistică din care tocmai literatura lipsește. Critica profesionistă, atunci când nu este sâstisită de lipsa de spirit a acestui război mărunț, nu se grăbește să distingă, în interiorul promoției, între poeții autentici și cei care doar parazitează poetica de grup, iar „pontifii“ de

care vorbeam nu dispun de instrumentele critice necesare unei asemenea distincții. (Care nici nu îi interesează, de fapt.)

Iată de ce o antologie cum este aceasta e binevenită, deopotrivă ca o „carte de identitate“ a unui poet îndreptățit, prin amplitudinea creației sale, la un bilanț provizoriu, și ca un instrument critic, destinat celor preocupați, astăzi, de structurile și ierarhiile literaturii române de mâine.

Aceasta, cu atât mai mult, cu cât Andrei Novac nu mai este un poet tânăr: cel puțin, nu în sensul de *incepător*. Are deja un profil literar consolidat de cele nouă cărți publicate până la cea de față (opt de poezie și una de critică) și este prezent cu o anumită regularitate în principalele reviste literare, ca și la galele și serile de poezie din Capitală și din țară. De asemenea, este un scriitor implicat instituțional în promovarea literaturii române, aici și în străinătate, prin inițiative tradiționale – organizarea de programe editoriale, de festivaluri, gale și evenimente – și prin mijloace virtuale. Bilanțul pe care îl presupune, inerent, această antologie de autor are, firește, rolul de bornă: a unei vârste poetice, ca și a uneia sociale. Sau, dacă vreți, de *respiro* înaintea unei treceri: spre un alt tip de poezie, spre alte teme sau, de ce nu?, către alte genuri literare.

Cu câțiva ani în urmă, scriind despre cel mai recent volum al său, intitulat *Prin închisori și prin libertate* (2018), remarcam că discursul lui Andrei Novac surprinde nu atât prin formulă – consecventă cu mai vechiul refuz al poezicii pseudo-minimaliste –, cât prin prospețimea expresiei și prin intensitatea lirismului conținut. Mă bucur să constat, parcurgând sumarul celor opt volume antologate aici, că diferența specifică, de care vorbeam la început (citește: scrisul *altfel* decât promoția 2000), a fost o constantă a poeziei sale, încă de la debut. Aceasta înseamnă că, deși nu a fost nici el lipsit de ezitățile și căutările caracteristice scriitorului tânăr, Novac a intuit de la început faptul că a face parte dintr-o anumită promoție sau grup literar nu trebuie/nu poate să se rezume

la reproducerea mecanică a unor formule „la modă”. Și că *revolta* – gest care caracterizează, indiscutabil, dincolo de toate confuziile enorme pe care le conține, versurile poezilor tineri de azi (dar, oare, numai de azi?!) – nu înseamnă nimic în sine, ci numai atunci când este convertită în valoare estetică sau/și morală.

Mai simplu spus, utilizând termenii lui Marin Preda, aș observa că poeziei lui Andrei Novac nu-i este străină bătrâna *problematică umană*. La care se raportează altfel, desigur, decât la modul ironic-șarjat în care o abordează mai vechea poezie optzecistă. Care, se știe, și-a camuflat această dimensiune – considerată, poate, prea „tradițională” pentru ambițiile lui Mircea Cărtărescu, Traian T. Coșovei, Ion Stratan și ceilalți – sub măștile referențialității și ale colocalității discursive.

Andrei Novac meditează, astăzi, cu jactanța conștiinței tinere, pe seama condiției umane, într-o epocă în care libertatea este tot mai problematică, iar omenirea nu reușește, se pare, moralmente vorbind, să se despartă de spectrul pușcăriilor secolului trecut. Într-unul din primele texte, din chiar volumul de debut (*Poezii*, 2001), ne întâmpină o imagine a haosului și a violenței – cele două limite ale condiției umane la acest început de mileniu: „mult sânge,/ lozinci scandate,/ oameni aruncați într-o piață// timpul trecut/ prin clădiri ciudate/ bătut în cuie/ sunetul lichid al sângelui”. Iar într-un altul, din aceeași culegere, ne este livrată, parcă premonitoriu, o ipostază a închiderii obligatorii a omului în sine, pe care o impune epoca distanțării... profilactice: „am luat o linie/ și am început să măsor/ fiecare gând// am terminat repede/ am pus linia la loc/ și m-am culcat// cu tot ce măsurasem în cap”. Asemeni lui Iona din piesa clasică a lui Marin Sorescu, poetul este prizonierul gândurilor prinse, la rândul lor, în cușca minții sale... Și fiecare dintre noi este, în acest peisaj apocaliptic, baricadat în celula protectoare și izolatoare a propriei singurătăți: „îmi rup degetele/ pocnindu-le ușor,/ îmi pocnesc ochii/ împingându-i/ unul în altul//

despre tine

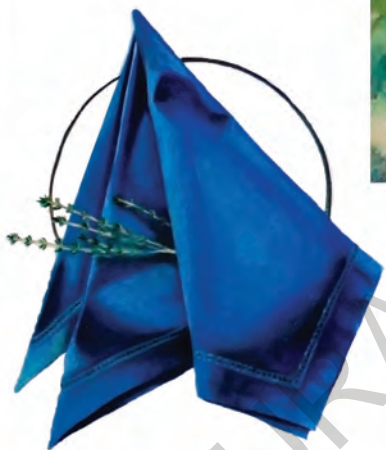
așa se rostogolesc toate
peste pielea noastră
un asfințit mirosind a vanilie și a timp
mâinile tale sunt din ce în ce mai frumoase
din ce în ce mai lungi
locuri din care fuși întotdeauna îmbrăcată
în visele mele cele mai frumoase

de azi o să mă schimb

mâinile mele vor fi din ce în ce mai puternice
din ce în ce mai blânzi
pielea mea miroase încă a copil
de aici până foarte departe nu poate să mai fie mult

la fel respiri și la fel iubești
cântecele se rup în bucăți
tot ce este aproape bem din același pahar
așa ne mântuim

până acum toate se amestecau.

EDITORA PARALELA 45

carnaval exterior

nimeni nu dansează,
brațele sunt întinse pe lângă corp,
noi suntem formați din două lumi,
lumea noastră exterioară
respiră prin pielea noastră,
urmele articulează
senzațiile de cald sau de frig,
de ură sau de iubire,
spațiile se dilată
și corpurile freacă,
se opresc din orice mișcare.

ochii sunt singurul câmp de luptă,
ca un oraș abandonat
în care războaiele nu se termină niciodată

ca o cetate
prin zidurile căreia nu iese nimeni niciodată,
ne putem recunoaște după gesturi,
de aici
nimeni nu vede, nimeni nu uită,

ți-am spus!
totul fără limită, totul fără timp,
nu este nevoie să atingi ceva,

trebuie doar să respiri adânc, foarte adânc,
nu ai timp să mergi pe bâjbâite,
trebuie doar să crezi.

aceasta este libertatea,
respiră prin toți porii,
timpul meu se întinde ca pielea
uneori uniform, alteori prin riduri
univers care se deteriorează constant,
dar viața noastră este acum
și toate se închid
în ochii ei.

secvențe

fără să ne iubim am trăit ani de zile
în fiecare noapte se lăsa întunericul
din ce în ce mai complicat
din ce în ce mai profund
cutii goale de coca cola
asfaltul rece al nopților care urmează să vină

poate o să îți aduci aminte
poate atunci o să crezi
o să vrei
o să mă cunoști

fără să ne iubim se face dimineață
în același ritm
tot în viața asta
soarele îți crește doar ție în palme

acum poți să fugi
nu ai altă opțiune
trebuie să rămâi viu
toate astea se închid în tine.

EDIFICURA PARALELA 45

peretele de sticlă al lumii

independent de stările tale
de mâinile tale
de lacrimile pe care le strângi
între pumni
viața se contorsionează
face bucle șifonate
se întinde ca un timpan fin
ți-au rămas emoțiile
carnea lor vie
șansele pe care ți le dai în permanență
totul ca o existență clară
prin care te uiți
ca o șansă
până departe
în fiecare zi
în fiecare noapte.

intersecțiile din mijlocul drumului

nu are sens să uiți
șoldurile ei ciupind din lumină
culori care desenează peste pereții
de la universitate
inima ta ridicată peste coate
și oameni răzvrățiți peste teamă

niciodată nu ai știut
niciodată nu a contat
ochii ei din ce în ce mai colorați
serile care lasă în mine răni deschise

nu are sens să taci
când se aprind toate luminile plouă
departe pielea ei tensionează lumea
în fiecare noapte
fără strigăte
fără remușcări.